HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

חרמא. סם העיר: **דחרגו.** סם המיס שבנאמה והוה ממגושי כך רלימני בתשובת הגאונים: **סר סביגא.** בדק סכין לחכם גלא מפני כבודו של חכם ומגלא דגיגא לחלוות סכין לחכם גלא מפני כבודו של חכם ומגלא דגיגא נוטל לו עטרת כבוד העיר ורב אמי אמר רבו בתמת מחסיף הוה והיה מבזה: **דהא** ג רב המנונא אורי בחרתא דארגו. הואיל וגלא היה רבו דר בה מ"ש שהיתה בזבל ואמי לא נומלו: **מתיב רבא.** מקשיה לרבה: **אמר מיזמן וזיגא.** כי מכילנא מהאי ביסרא דמרי אמר גמא זגין לה מיקך הלכך גאו גאפשאי גלא כשאר בעלי מומין היה: **עגגא מילתא.** גדל שגים ואו הוא עומד בעיקר טעם בשרו כדאמרן (ס"מ דף סמ.) ומגדלין אותן עד שיהו משולשין ואמרינן נמי (שם דף סט.) מומר שגים בשבירך אלמא אורחיה עד שגים. ל"א שגיאי לבנון (ו) ושקה לי הא דאמר בעלמא (סנהדרין דף סה:) רב חנינא ורב אושעיא הוו עסקי בספר יצירה וכל מעלי שבתא מיברי להו עגלא תילתא דתמס מאי שגיאי לבנון מיכא הא גא היה בנון מעולם: **גא ניחוש לספא.** לרב אחא בר יעקב ובתמיהה קאמר: **דאחמיהו בכבודו.** מאחר שאומר לו לניחוש לספא ואתמילו לדבר בכבודו גא היה לו לזלזל בדבר: **ואכ"ג אמאי רב אחא בר יעקב דמפליג.** הרבה מאד היה זקן ומכוס: **ולאפרושי מאיסורא.** לאה תלמיד אדם רוצה לעבור עבירה ורבו אם ושותק מותר לתלמיד לקפוץ ולגעור: **בגיזגא.** בדקל. ואין מסתמשין בחילן משום שבות: **אמר ליה.** רבינא לרב אשי הא מילתא דעבידא קמן דשתא מי הויא אפקירותא מופקא או לא: **אין חכמה וגו'.** אין תורת חכמה וכבוד ותבונה ויועץ עומדת כנגד חילוק השם: **בפניו אסור.** להורות ומייב מיתה בידי שמים והא דרבא גלא לאפרושי מאיסור קאי אלא על הבא בפניו אבל ליפרוש ממקום שהיה רגיל ממנו שהוא מקום מקומו ממקום רבו שלא פרסאות ומיהו כי אורי קמיה אורי: **והא רחוק ממנו קאמר.** ואי אורחא גלא רחוק ממנו הוא אלא שתאמר משל היה אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן למה אבדו הארצות ומאי אמרן: **לפגאי דבי מלהורות.** כנסתי דברי מלהורות במקום שהא מוטל עליהן: **לזך.** דברי תורה: **עירא ניחיה.** רבו הוה כדכתיב היה כהן לדוד כד לדוד: **מורידין הותו מגדולתו.** לעיל קאי מדזעירי במורה הלכה בפני רבו: **אם אחי אבא גוה.** לחלק כבוד למשה דכתיב אשר גוה ה' את משה [במדבר לב] והורה הלכות גיעול אך את הזכר: **ויעגש.** לירד מגדולה שפסקן לו מקמי הכי: **דכתיב ולפני עגאור לבן יעמוד ושלח גו.** שהיה עתיד יהושע להיות גריך ליטול דבר הלכה מאליעזר: **ולא אשכחן.** לאחר מיתת משה דאיצטריך ליה יהושע לאליעזר לשאול בו כלום: **מוסיב.** משיב דבר מורה הלכה: **נשתו.** למויים הס לך דהוי ליה כמורה הלכה: וכתיב

רב המנונא אורי בחרתא דארגו בשני דרב חסדא רבינא [ג] סר סבינא בבבל א"ל רב אשי א מאי טעמא עבד מר הכי א"ל והא רב המנונא אורי בחרתא דארגו בשני דרב חסדא אמר ליה לאו אורי אתמר אמר ליה אתמר אורי ואתמר לא אורי בשני דרב הונא רביה הוא דלא אורי ואורי בשני דרב חסדא ב דתלמיד חבר דיליה הוה ואנא נמי תלמיד חבר דמר אנא אמר רבא [ד] צורבא מרבנן חזי לנפשיה רבינא איקלע למחוזא אייתי אושפיזכניה סבינא וקא מחוי ליה אמר ליה זיל אמטייה לרבא אמר ליה לא סבר [ה] מר הא דאמר רבא צורבא מרבנן חזי לנפשיה אמר ליה אנא מיזבן זבינא (סימן זיל"א [ו] להני"א מחלי"ף איק"א ויעק"ב) רבי אלעזר מהגרוניא ורב [ז] אבא בר תחליפא איקלעו לבי רב אחא בריה דרב איקא באתריה דרב אחא בר יעקב בעי רב אחא בריה דרב איקא למיעבד להו עיגלא תילתא אייתי סבינא וקא מחוי להו אמר להו רב אחא בר תחליפא לא ליחוש ליה לסבא אמר להו ר"א מהגרוניא הכי אמר רבא צורבא מרבנן חזי לנפשיה חזי ואיעניש רבי אלעזר מהגרוניא והאמר רבא צורבא מרבנן חזי לנפשיה שאני התם ג דאתחילו בכבודו ואי בעית אימא שאני רב אחא בר יעקב ד דמופלג אמר רבא ה ולאפרושי מאיסורא אפילו בפניו שפיר דמי

רבינא הוה יתיב קמיה דרב אשי חזייה להההוא גברא דקא [ג] אסר ליה לחמריה בצינתא בשבתא רמא ביה קלא ולא אשגח ביה א"ל ליהוי האי גברא בשמתא א"ל כי האי גוונא מי מתחזא כאפקרותא אמר ליה [ו] אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' [ז] כל מקום שיש בו חילול השם אין חולקין כבוד לרב אמר רבא [ח] בפניו אסור וחייב מיתה שלא בפניו אסור ואין חייב מיתה ושלא בפניו לא והא תניא [ט] ר"א [י] אומר לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבן מאי דרוש [2] ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח אמרו [יא] [ז] אף על פי שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט ותלמיד אחד היה לו לרבי אליעזר שהורה הלכה בפניו אמר רבי אליעזר לאימא שלום אשתו תמיה אני אם יוציא זה שנתו ולא הוציא שנתו אמרה לו נביא אתה אמר לה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך מקובלני [יב] כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן אותו תלמיד יהודה בן גוריא שמו והיה רחוק ממנו שלש פרסאות בפניו הוה והא רחוק ממנו שלש פרסאות קאמר וליטעמיך [יג] שמו ושם אביו למה אלא שלא תאמר משל היה אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל המורה הלכה בפני רבו ראוי להכישו נחש שנאמר [3] ויען אליהוא בן ברכאל הבוזי ויאמר צעיר אני לימים וגו' על כן זחלתי (יב) וכתיב [4] עם חמת זוחלי עפר זעירי אמר רבי חנינא נקרא חוטא שנאמר [5] בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך רב המנונא רמי כתיב בלבי צפנתי אמרתך וכתיב [6] בשרתי צדק בקהל רב לא קשיא כאן בזמן שעזירא היאירי קיים כאן בזמן שאין עזירא היאירי קיים אמר רבי אבא בר [יד] זבדא [ח] כל הנותן מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם שנאמר [7] עזירא היאירי היה כהן לדוד [טו] לדוד הוא דהוה כהן לכו"ע לא אלא שהיה משגר לו מתנותיו וכתיב בתריה [8] ויהי רעב בימי דוד ר' [י] אליעזר אומר מורידין אותו מגדולתו שנאמר [9] ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא וגו' אע"ג דאמר להו לאחי אבא צוה ואותי לא צוה אפ"ה איענש דכתיב [10] ולפני אלעזר הכהן יעמד [טז] ולא אשכחן דאיצטריך ליה יהושע א"ר לוי כל דמותיב מלה קמיה רביה אזיל לשאול בלא ולד שנאמר [11] ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדוני משה כלאם וכתיב

רב המנונא אורי בחרתא דארגו. תרי רב המנונא הוו מד שהיה תלמידו של רב חסדא כדמשמע הכא ובפרק קמא דקדושין (דף כה.). גבי סבי דנזוזיא דאמר ליה רב חסדא לרב המנונא זיל לנעיניהו ועוד היה אמר שהיה תלמידו של רב כדלעיל בפרק כילד מעברין (דף נד.) דאמר ליה רב המנונא אורי בחרתא דארגו מדלית לך מדאית לך מוטיב לך:

מאי דרוש ונתנו בני אהרן הכהן **אש על המזבח אע"פ שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט.** לכאורה משמע שהקטרת שהקטירו על מזבח החיצון היה והולכת שעה היתה כדמשכחנן בקטרת של נשיאים כדאמרינן בשילהי התכלת (מנחות דף נ:) **דלמי** על מזבח הפנימי הקטירו מאי שייכא אומה דרשה לשם והא גא היה יורד גם על מזבח הפנימי לשם קטרת דהא ק"ל בפרק אמר להן הממונה (יומא דף נג.) דמערבה שיהא שעל מזבח החיצון לקטרת מיהו בתורת כהנים משמע שבניגי קדשי הקדשים נכנסו להקטיר ולשם נשרפו ול"ע: **כל הנותן מתנותיו לכהן אחד בו'.** הא דקרי ליה עירא היאירי גף על פי שהיה כהן שמא תגיו מלהרן ואמו ממנשה כדאמר בתגילה (דף יג:) תגיו מבניימין ואמו מיהודה ופסטיה דקרי כהן לדוד גאו כהן ממש הוא גגא שר כמו דאמר ובני דוד כהנים היו (שמואל ב ח): **מביא רעב לעולם.** ואף על גב דכתיב (ו) על שאול ועל בית הדמים כהם והא גרס ומסוכין קדרש:

מיל

ח א טור יו"ד סי' רמב: ט ב ג ד טוש"ע שם סעיף ד בהג"ה: י ה ממי' פ"ה מהל' ת"ת ה"ג וטוש"ע שם סעי' יח: **יא** ו ממי' שם הלכה ג וטוש"ע שם ס"ד: **יב** ז ממי' פ"ג מהלכות תמידין הלכה ו ממנ עשין קכח: יג ח ש"ע י"ד סימן רמז סעיף ט:

גליון הש"ס

גמרא צורבא מרבנן חזי לנפשיה. עיין בכוונות דף לג ע"ש תוס' ד"ה הסם. וכ"כ שם סוף פ"ב דנגעים: **שם ולא אשכחן דאצטריך ליה יהושע.** עי' סנהדרין דף מז. תוס' ד"ה מה מתלמיד:

מוסף רש"י

מצוה להביא מן ההדיוט. ומ"ש שהוכו כלאים, נתבאר גלא גטלו לשום (יומא נג.).

רב נסים גאון

רבינא סר סבינא בבבל. בדק הסכין שלשחיטה שמא יהיה בה פגם ותרגום פוקד מסער. וכן דרכו שללשון חכמים שמחסרין את הע"ין והחי"ת. ואמרו סר סבינא, כלומר סער סבינא, ואומרין שותא כלומר שעותא, (ושותא) [ושודא] במקם שחדא. וכאלה רבות. ובפרק הכל שוחטין אמרו אמר רב חסדא מניין לבדיקת סכין מן התורה שנאמר ושחטתם בזה ואכלתם. פשיטא דכי נקבה טרפה בעיא בדיקה. בדיקת חכם קאמרינן כולי. ואמרינן האי טבחא דלא סר סבינא משמתינן ליה. והתם במסכתא דיומם טוב פרק [אין צדין] אמרו איבעיא להו מהו לההאות סכין לחכם ביום טוב, רב מרי בריה דרב ביסנא שארי ורבנן אסרי, אמר רב יוסף ות"ח רואה לעצמו ומשאילה לאחרים.

רבינו חננאל (המשך)

שפיר דמי. כי הא דרבינא הוה יתיב קמיה דרב אשי, חזא להההוא גברא דהוה קא אסר חמרא בצינתא. פי' בדקל כדתנן ציני הר הברזל כשירות והן אילני תמרים. היה קושר בו החמור בשבת. א"ל רבינא ליהוי ההוא גברא בשמתא, א"ל רבינא לרב אשי כי האי גוונא מתחזי כאפקירותא אי לא. א"ל לא, אין חכמה ואין עצה ואין תבונה לנגד ה', כל מקום שיש חלול השם אין חולקין כבוד לרב. אמר רב בפניו אסור וחייב מיתה שלא בפניו אסור ואינו חייב מיתה. ולא מתו שני בני אהרן אלא מפני שהורו הלכה בפני משה רבן. ותלמיד היה לו לר' אליעזר ויהודה בן גודיא היה שמו שהורה הלכה בפני רבו ולא הוציא שבתו. וא"ר אליעזר כל תלמיד המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה, וראוי להכישו נחש כו'. ונקרא חוטא, שנאמר בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך. כל המשגר את מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם, שנא' וגם עזירא היאירי היה כהן לדוד. ר' אלעזר אומר המורה הלכה בפני רבו מורידין אותו מגדולתו. שנאמר ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת כו'. כל דמותיב מלה באנפי רביה אזל לשאול בלא ולד, שנאמר ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדוני משה כלאם